

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

BASEL III - LİKİDİTE KARŞILAMA ORANI UYGULAMASI

SIKÇA SORULAN SORULAR VE AÇIKLAMALAR

Soru No: 8

İlgili Hüküm: Yönetmelik 27 nci madde ve 28 inci madde uygulaması

Konu: Bilanço dışı borçların raporlanması

Soru: Bilanço dışı borçlar Yönetmelik eki cetvellerde hangi satırda ve hangi dikkate alma oranıyla dikkate alınacaktır?

Cevap: "Bankaların Likidite Karşılama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik" in "Cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir diğer bilanço dışı borçlar" başlıklı 27 nci maddesinin (1), (2) ve (3) numaralı fıkraları;

“(1) Cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir diğer bilanço dışı borçlara ilişkin nakit çıkışları, likidite karşılama oranı hesaplamasında beşinci ve altıncı fıkralarda yer alan taahhütler hariç olmak üzere, yükümlülüğün karşı tarafına göre dikkate alınır.

(2) Bu Yönetmelik uygulamasında cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilen diğer bilanço dışı borçlar;

(a) Müşterilerin finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri,

(b) Müşterilerin finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri,

(c) Müşterilere verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütler

olarak sınıflandırılır.

(3) Müşterilerin finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri, müşterinin temin ettiği borcun vadesine otuz gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Temin edilen borcun vadesine otuz günden fazla süre kalan kısmı için verilen ödeme taahhütleri hesaplamada dikkate alınmaz. Finansal piyasalardan temin edilecek borçlar için verilen ödeme taahhütleri ile verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütler, taahhüt tutarı üzerinden vadesine bakılmaksızın nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir.”

hükümünü, aynı maddenin (6) numaralı fıkrası;

“(6) Dış ticaretin finansmanı ile finansal ürünler dahil mal ve hizmet alımına ilişkin ödeme/alım/aracılık taahhütleri ile bu amaçla verilen diğer gayrinakdi krediler işlemin karşı tarafına bakılmaksızın diğer cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir bilanço dışı borç olarak değerlendirilir.”

hükmünü, "**Herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir diğer bilanço dışı borçlar**" başlıklı 28 inci maddesi ise;

"(1) Likidite karşılama oranı hesaplamasında herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir diğer bilanço dışı borçlara ilişkin nakit çıkışları, yükümlülüğün karşı tarafına göre bir ayırım yapılmaksızın dikkate alınır."

hükmünü amirdir.

Yönetmeliğin 27 nci ve 28 inci maddelerinde, sırasıyla cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilen diğer bilanço dışı borçlar ile herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir diğer bilanço dışı borçların nakit çıkışlarında ne şekilde dikkate alınacağı belirtilmektedir.

Bu kapsamda, öncelikli olarak Yönetmeliğin 20 ilâ 26 ncı maddeleri dışında kalan bilanço dışı borçların, ileride bankadan nakit çıkışına yol açma ihtimali olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Herhangi bir ihtimalle nakit çıkışına sebep olabilecek borçlar, "cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir" ya da "herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir" olup olmadıklarına göre sınıflandırılır.

Yönetmeliğin 27 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilen diğer bilanço dışı borçlar; (i) müşterilerin finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütlerinden, (ii) müşterilerin finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütlerinden ve (iii) müşterilere verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütlerden oluşur. Yönetmelik eki cetvelde söz konusu borçlara işlemin karşı tarafına göre farklı dikkate alınma oranları uygulanır.

Müşterilerin finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri, müşterilerin finansal piyasalardan gerçekleştirdiği borçlanmaların ödenmemesine ilişkin banka tarafından verilen taahhütlerden oluşur. Bu borçlardan vadesiz ya da vadesine 30 günden az kalanlar "**Bilanço Dışı Borçlar - (...) Finansal Piyasalara Olan Borçları İçin Verilen Ödeme Taahhütleri**" satırında nakit çıkışı olarak dikkate alınır. Diğer taraftan, müşterilerin finansal piyasalardan henüz temin etmedikleri ancak ileride sağlayacakları borçlanmalar için verilen ödeme taahhütleri ile diğer garanti, kefalet ve taahhütlerden cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir nitelikte olanlar "**Bilanço Dışı Borçlar - (...) Diğer Yükümlülükler**" satırında nakit çıkışı olarak dikkate alınır. Gerçek kişi ve perakende müşteriler ile bankaların cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir nitelikte olan bilanço dışı borçları için Yönetmelik eki cetvelde tek bir dikkate alınma oranı uygulanmaktadır.

Örneğin, bir finansal kiralama şirketi tarafından sermaye piyasasında ihraç edilmesi planlanan 100 TL tutarındaki borçlanma aracının şirket tarafından ödenmemesi halinde ödemenin banka tarafından yapılacağı cayılamaz şekilde taahhüt edilmesi halinde, ihraç edilmesi planlanan borçlanma aracının 60 TL tutarındaki kısmının ihraç edildiği ve bunun 25 TL tutarındaki kısmının vadesine 30 günden az kaldığı durumda; 25 TL'nin "**Banka Dışındaki Finansal**

Kuruluşların Finansal Piyasalara Olan Borçları İçin Verilen Ödeme Taahhütleri" satırında, ihraç edilmesi durumunda ödenmesi bankaca taahhüt edilen ancak henüz ihraç edilmemiş 40 TL'nin "**Banka Dışındaki Finansal Kuruluşlara Diğer Yükümlülükler**" satırında raporlanması gerekmektedir. Diğer taraftan, ihraç edilen borçlanma araçlarından vadesine 30 günden fazla olan 35 TL tutarındaki kısım hesaplama katılmayacaktır.

Diğer bir örnek olarak, banka tarafından kurumsal bir müşteriye tahsis edilen cayılamaz veya şarta bağlı olarak cayılabilir nitelikteki bir ihracat kredi tahsis taahhüdünün, "**Mali Olmayan Kuruluşlar, Merkezi Yönetimler, Merkez Bankaları, Kamu Kuruluşları ve Çok Taraflı Kalkınma Bankalarına Diğer Yükümlülükler**" satırında raporlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmelik eki cetvelde "**Diğer Cayılamaz veya Şarta Bağlı Olarak Cayılabilir Diğer Bilanço Dışı Borçlar**" altında izlenecek olan dış ticaretin finansmanı ile finansal ürünler dahil mal ve hizmet alımına ilişkin ödeme/alım/ aracılık taahhütleri ile bu amaçla verilen diğer gayrinakdi krediler işlemin karşı tarafına bakılmaksızın dikkate alınır. Örneğin, bir akreditif işlemi ya da bir akreditif işlemi için verilen kefalet, garanti vs. "**Diğer Cayılamaz veya Şarta Bağlı Olarak Cayılabilir Diğer Bilanço Dışı Borçlar**" kapsamında değerlendirilir. Öte yandan, bir bankanın başka bir bankaya verdiği (6) numaralı fıkra kapsamı dışındaki kontrgarantilerin "**Bilanço Dışı Borçlar - Bankalara Yükümlülükler**" satırında hesaplama katılması gerekmektedir.

Bunların dışında herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir bilanço dışı borçlara ilişkin nakit çıkışları, yükümlülüğün karşı tarafına ya da işlemin niteliğine göre bir ayırım yapılmaksızın dikkate alınır.

Ayrıca, likidite karşılama oranı hesaplamasında garanti, kefalet ve taahhütlere herhangi bir krediye dönüşüm oranı uygulanmaz. Yukarıda da belirtildiği şekilde, söz konusu yükümlülüklerin nominal tutarlarına Yönetmelik eki cetvellerde belirtilen ilgili dikkate alınma oranları uygulanır.

4.8	Cayılamaz veya Şarta Bağlı Olarak Cayılabılır Diğer Bilanço Dışı Yükümlülükler		
4.8.1	Gerçek Kişilere ve Perakende Müşterilere Yükümlülükler	Gerçek kişi ve perakende müşterilerin finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Ayrıca gerçek kişi ve perakende müşterilerin finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri içerir.	5%
4.8.2	Mali Olmayan Kuruluşlar, Merkezi Yönetimler, Merkez Bankaları, Kamu Kuruluşları ve Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Finansal Piyasalara Olan Borçları İçin Verilen Ödeme Taahhütleri	Perakende müşteri olmayan KOBİ'ler dahil, mali olmayan kuruluşlar, merkezi yönetimler, merkez bankaları, kamu kuruluşları ve çok taraflı kalkınma bankalarının finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir.	30%
4.8.3	Mali Olmayan Kuruluşlar, Merkezi Yönetimler, Merkez Bankaları, Kamu Kuruluşları ve Çok Taraflı Kalkınma Bankalarına Diğer Yükümlülükler	Perakende müşteri olmayan KOBİ'ler dahil mali olmayan kuruluşlar, merkezi yönetimler, merkez bankaları, kamu kuruluşları ve çok taraflı kalkınma bankalarının finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri vadesine bakılmaksızın nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir.	10%
4.8.4	Bankalara Yükümlülükler	Bankaların finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Ayrıca bankaların finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri içerir.	40%

4.8.5.1	Yatırım Ortaklıklarına, Yatırım Kuruluşları ile Konut ve Varlık Finansmanı ile İpotek Finansmanı Kuruluşları gibi Özel Amaçlı Kuruluşlara Yükümlülükler	Yatırım Ortaklıklarının, Yatırım Kuruluşlarının ve Konut ve Varlık Finansmanı ile İpotek Finansmanı Kuruluşları gibi Özel Amaçlı Kuruluşların finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Ayrıca bunların finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri içerir.	100%
4.8.5.2	Banka Dışındaki Finansal Kuruluşların Finansal Piyasalara Olan Borçlarına Verilen Ödeme Taahhütleri	Banka dışındaki finansal kuruluşların finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir.	100%
4.8.5.3	Banka Dışındaki Finansal Kuruluşlara Diğer Yükümlülükler	Banka dışı finansal kuruluşların, finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri vadesine bakılmaksızın nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir.	40%
4.8.6	Diğer Kuruluşlara Yükümlülükler	Diğer kuruluşların (özel amaçlı kuruluşlar, serbest yatırım fonu vb. dahil), finansal piyasalara olan borçları için verilen ödeme taahhütleri bunların temin ettiği borcun vadesine 30 gün veya daha az süre kalan tutarı üzerinden nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Ayrıca, diğer kuruluşların finansal piyasalardan henüz temin edilmemiş borçları için verilen ödeme taahhütleri ile bunlara verilen diğer garanti, kefalet ve taahhütleri vadesine bakılmaksızın nakit çıkışı hesaplamasına dahil edilir. Ayrıca bilanço dışı borçlara ilişkin diğer satırlarda yer almayan ancak bankadan nakit çıkışı yaratma ihtimali olan işlemler de vadesine bakılmaksızın bu satırda raporlanır.	100%

4.8.7	Müşterinin Açığa Satış İşleminde Kaynaklanan Pozisyonunun Başka Bir Müşterinin Yüksek Kaliteli Likit Varlık Niteliğinde Olmayan Teminatı ile Karşılanmasından Doğan Yükümlülükler	Müşterinin açığa satış işlemlerinden kaynaklanan pozisyonunu başka bir müşterinin yüksek kaliteli likit varlık niteliğinde olmayan bir teminatı ile karşılanmasından kaynaklanan yükümlülükler dahil edilir.	
4.8.8	Bankanın Açığa Satış İşleminde Kaynaklanan Pozisyonunun Menkul Kıymet Ödünç Piyasası Dışından Sağlanan Menkul Kıymetle Karşılanmasından Doğan Yükümlülükler	Bankanın açığa satış işleminden kaynaklanan pozisyonunun menkul kıymet ödünç piyasası dışından sağlanan menkul kıymetle karşılanması durumunda oluşacak yükümlülüğü içerir.	
4.8.9	Diğer Cayılamaz veya Şarta Bağlı Olarak Cayılabılır Diğer Bilanço Dışı Borçlar (Dış Ticaretin Finansmanı ile Mal ve Hizmet Alımına İlişkin Taahhütler)	Dış ticaretin finansmanı ile finansal ürünler dahil mal ve hizmet alımına ilişkin ödeme/alım/aracılık taahhütleri ile bu amaçla verilen diğer gayrinakdi kredileri içerir.	
4.9	Herhangi Bir Şarta Bağlı Olmaksızın Cayılabılır Bilanço Dışı Diğer Yükümlülükler	Bankanın herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabileceği bilanço dışı yükümlülükleri içerir.	